C/2024/6824

29.11.2024.

PREPORUKA VIJEĆA

od 21. listopada 2024.

o ekonomskoj, proračunskoj i strukturnoj politici te politici zapošljavanja Mađarske

(C/2024/6824)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 121. stavak 2. i članak 148. stavak 4.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2024/1263 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. travnja 2024. o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru te stavljanju izvan snage Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([1]), a posebno njezin članak 3. stavak 3.,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) br. 1176/2011 Europskog parlamenta i Vijeća od 16. studenoga 2011. o sprečavanju i ispravljanju makroekonomskih neravnoteža ([2]), a posebno njezin članak 6. stavak 1.,

uzimajući u obzir preporuku Europske komisije,

uzimajući u obzir rezolucije Europskog parlamenta,

uzimajući u obzir zaključke Europskog vijeća,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za zapošljavanje,

uzimajući u obzir mišljenje Gospodarskog i financijskog odbora,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za socijalnu zaštitu,

uzimajući u obzir mišljenje Odbora za ekonomsku politiku,

budući da:

(1) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća ([3]) kojom je uspostavljen Mehanizam za oporavak i otpornost („Mehanizam”) stupila je na snagu 19. veljače 2021. Mehanizmom se pruža financijska potpora državama članicama za provedbu reformi i ulaganja i generira se fiskalni impuls koji će se financirati sredstvima Unije. U skladu s prioritetima europskog semestra za koordinaciju ekonomskih politika Mehanizmom se doprinosi gospodarskom i socijalnom oporavku i provedbi održivih reformi i ulaganja, posebno reformi i ulaganja u cilju promicanja zelene i digitalne tranzicije i jačanja otpornosti gospodarstava država članica. Njime se pomaže i jačanju javnih financija te poticanju rasta i otvaranja radnih mjesta u srednjoročnom i dugoročnom razdoblju, poboljšanju teritorijalne kohezije unutar Unije i podupiranju kontinuirane provedbe europskog stupa socijalnih prava.

(2) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća ([4]) („Uredba o planu REPowerEU”) donesena je 27. veljače 2023. u cilju postupnog ukidanja ovisnosti Unije o uvozu fosilnih goriva iz Rusije. Time bi se doprinijelo energetskoj sigurnosti i diversifikaciji opskrbe energijom u Uniji, dok bi se istodobno povećali uvođenje energije iz obnovljivih izvora, kapaciteti za skladištenje energije i energetska učinkovitost. Mađarska je u svoj nacionalni plan za oporavak

([1]) SL L, 2024/1263, 30.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) SL L 306, 23.11.2011., str. 25., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Uredba (EU) 2021/241 Europskog parlamenta i Vijeća od 12. veljače 2021. o uspostavi Mehanizma za oporavak i otpornost (SL L 57, 18.2.2021., str. 17., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Uredba (EU) 2023/435 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. veljače 2023. o izmjeni Uredbe (EU) 2021/241 u pogledu poglavljâ o planu REPowerEU u planovima za oporavak i otpornost i o izmjeni uredaba (EU) br. 1303/2013, (EU) 2021/1060 i (EU) 2021/1755 te Direktive 2003/87/EZ (SL L 63, 28.2.2023., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

i otpornost dodala novo poglavlje o planu REPowerEU kako bi financirala ključne reforme i ulaganja kojima će se doprinijeti ostvarenju ciljeva plana REPowerEU.

(3) Komisija je 16. ožujka 2023. objavila komunikaciju naslovljenu „Dugoročna konkurentnost EU-a: perspektiva nakon 2030.”, na kojoj će se temeljiti donošenje odluka o politikama i kojom će se stvoriti okvirni uvjeti za povećanje rasta. U toj se komunikaciji definira devet pokretača konkurentnosti koji se međusobno dopunjuju. Među njima se pristup privatnom kapitalu, istraživanja i inovacije, obrazovanje i vještine te funkcionalno jedinstveno tržište ističu kao najvažniji prioriteti politika za reforme i ulaganja kako bi se odgovorilo na postojeće izazove u području produktivnosti i ojačala dugoročna konkurentnost Unije i njezinih država članica. Komisija je 14. veljače 2024. objavila komunikaciju naslovljenu „Godišnje izvješće o jedinstvenom tržištu i konkurentnosti za 2024.”. U toj se komunikaciji detaljno opisuju konkurentske prednosti i izazovi jedinstvenog europskog tržišta i prate godišnja kretanja u skladu s utvrđenih devet pokretača konkurentnosti.

(4) Komisija je 21. studenoga 2023. donijela Godišnji pregled održivog rasta za 2024., čime je označen početak europskog semestra 2024. za koordinaciju ekonomskih politika. Europsko vijeće potvrdilo je 22. ožujka 2024. prioritete Godišnjeg pregleda održivog rasta za 2024., koji se temelje na četirima dimenzijama konkurentne održivosti. Komisija je 21. studenoga 2023. na temelju Uredbe (EU) br. 1176/2011 donijela i Izvješće o mehanizmu upozoravanja za 2024., u kojem je Mađarska utvrđena kao jedna od država članica koja je možda pogođena neravnotežama ili za koju postoji rizik da bude pogođena neravnotežama i za koju je potrebno provesti detaljno preispitivanje. Komisija je donijela i Preporuku za preporuku Vijeća o ekonomskoj politici europodručja te Prijedlog zajedničkog izvješća o zapošljavanju za 2024., u kojem se analizira provedba smjernica za zapošljavanje i načelâ europskog stupa socijalnih prava. Vijeće je 12. travnja 2024. donijelo Preporuku o ekonomskoj politici europodručja ([5]) („Preporuka o europodručju za 2024.”), a 11. ožujka 2024. Zajedničko izvješće o zapošljavanju.

(5) Novi okvir gospodarskog upravljanja Unije stupio je na snagu 30. travnja 2024. Taj okvir obuhvaća novu Uredbu (EU) 2024/1263 o djelotvornoj koordinaciji ekonomskih politika i multilateralnom proračunskom nadzoru, izmijenjenu Uredbu Vijeća (EZ) br. 1467/97 ([6]) o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita i izmijenjenu Direktivu Vijeća 2011/85/EU ([7]) o zahtjevima za proračunske okvire država članica. Ciljevi su novog okvira gospodarskog upravljanja promicati dobre i održive javne financije, održiv i uključiv rast i otpornost, što će se postići reformama i ulaganjima, te spriječiti prekomjerne državne deficite. Novi okvir gospodarskog upravljanja također potiče odgovornost na nacionalnoj razini i više je usmjeren na srednjoročno razdoblje i djelotvorniju i koherentniju provedbu. Svaka država članica Vijeću i Komisiji mora dostaviti nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan. Nacionalni srednjoročni fiskalno-strukturni plan sadržava fiskalne i investicijske obveze te obveze pojedine države članice u pogledu reformi i obuhvaća četverogodišnje ili petogodišnje razdoblje planiranja, ovisno o redovnom trajanju nacionalnog zakonodavnog razdoblja. Kretanje neto rashoda ([8]) u nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima mora biti u skladu sa zahtjevima iz Uredbe (EU) 2024/1263, uključujući zahtjeve da se dug opće države uvjerljivo smanjuje ili da se nastavi uvjerljivo smanjivati do kraja razdoblja prilagodbe odnosno da se zadrži na razboritim razinama ispod 60 % bruto domaćeg proizvoda (BDP), a da se deficit opće države smanji i/ili zadrži ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a utvrđene Ugovorom u srednjoročnom razdoblju. Ako se država članica obveže da će provesti relevantan skup reformi i ulaganja u skladu s kriterijima iz Uredbe (EU) 2024/1263, razdoblje prilagodbe može se produljiti do najviše tri godine. Komisija je radi potpore izradi tih nacionalnih srednjoročnih fiskalno-strukturnih planova 21. lipnja 2024. objavila smjernice o informacijama koje države članice trebaju dostaviti u svojim nacionalnim srednjoročnim fiskalno-strukturnim planovima i godišnjim izvješćima o napretku. U skladu s člancima 5. i 36. Uredbe (EU) 2024/1263 Komisija je državama članicama dostavila referentne smjerove kretanja i tehničke informacije, ovisno o slučaju. Države članice moraju do 20. rujna 2024. dostaviti svoje nacionalne srednjoročne fiskalno-strukturne planove, osim ako država članica i Komisija postignu dogovor o produljenju tog roka za razumno razdoblje. U skladu sa svojim nacionalnim pravnim okvirima države članice mogu o nacrtima svojih srednjoročnih planova raspraviti sa svojim nacionalnim

([5]) Preporuka Vijeća od 12. travnja 2024. o ekonomskoj politici europodručja (SL C, C/2024/2807, 23.4.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1467/97 od 7. srpnja 1997. o ubrzanju i pojašnjenju provedbe postupka u slučaju prekomjernog deficita (SL L 209, 2.8.1997., str. 6., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) s Direktiva Vijeća 2011/85/EU od 8. studenoga 2011. o zahtjevima za proračunske okvire država članica (SL L 306, 23.11.2011., str. 41., ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Neto rashodi kako su definirani u članku 2. točki 2. Uredbe (EU) 2024/1263: „neto rashodi” znači državni rashodi bez i. rashoda za kamate, ii. diskrecijskih mjera na strani prihoda, iii. rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, iv. nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, v. cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost i vi. jednokratnih i drugih privremenih mjera.

parlamentima, mogu od neovisnih fiskalnih institucija zatražiti da izdaju mišljenje i mogu provesti savjetovanje sa socijalnim partnerima i drugim nacionalnim dionicima.

(6) Europski semestar za koordinaciju ekonomskih politika nastavlja se u 2024. razvijati u skladu s provedbom Mehanizma. Potpuna provedba planova za oporavak i otpornost i dalje je ključna za ostvarenje prioriteta politika u okviru europskog semestra jer ti planovi doprinose djelotvornom odgovoru na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju izdanima posljednjih godina. Preporuke za pojedinu zemlju iz 2019., 2020., 2022. i 2023. i dalje su jednako relevantne za planove za oporavak i otpornost koji su revidirani, ažurirani ili izmijenjeni u skladu s člancima 14., 18. i 21. Uredbe (EU) 2021/241.

(7) Mađarska je 11. svibnja 2021. Komisiji dostavila svoj nacionalni plan za oporavak i otpornost u skladu s člankom 18. stavkom 1. Uredbe (EU) 2021/241. Na temelju članka 19. Uredbe (EU) 2021/241 Komisija je ocijenila relevantnost, djelotvornost, učinkovitost i koherentnost plana za oporavak i otpornost, u skladu sa smjernicama za ocjenjivanje iz Priloga V. toj uredbi. Vijeće je 15. prosinca 2022. donijelo Provedbenu odluku o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske ([9]), koja je izmijenjena 8. prosinca 2023. na temelju članka 18. stavka 2. Uredbe (EU) 2021/241 radi uključivanja poglavlja o planu REPowerEU ([10]). Isplata obroka ovisi o donošenju odluke Komisije, u skladu s člankom 24. stavkom 5. Uredbe (EU) 2021/241, u kojoj se navodi da je Mađarska u zadovoljavajućoj mjeri ostvarila relevantne ključne etape i ciljne vrijednosti utvrđene u Provedbenoj odluci Vijeća.

(8) Mađarska je 30. travnja 2024. dostavila svoj Nacionalni program reformi za 2024. i svoj Program konvergencije za 2024., u skladu s člankom 8. stavkom 1. Uredbe Vijeća (EZ) br. 1466/97 ([11]). U skladu s člankom 27. Uredbe (EU) 2021/241, u Nacionalnom programu reformi za 2024. uzima se u obzir i polugodišnje izvješće Mađarske o napretku ostvarenom u provedbi plana za oporavak i otpornost.

(9) Komisija je 19. lipnja 2024. objavila Izvješće za Mađarsku za 2024. U njemu je ocijenjen napredak Mađarske u smislu relevantnih preporuka za pojedinu zemlju koje je Vijeće donijelo u razdoblju od 2019. do 2023. i analizirana je provedba plana za oporavak i otpornost Mađarske. Na temelju te analize u tom izvješću utvrđeni su nedostaci u odnosu na izazove koji nisu obuhvaćeni ili su samo djelomično obuhvaćeni planom za oporavak i otpornost, kao i novi i predstojeći izazovi. Ocijenjen je i napredak Mađarske u provedbi europskog stupa socijalnih prava i ostvarenju glavnih ciljeva Unije u pogledu zapošljavanja, stjecanja vještina i smanjenja siromaštva, kao i napredak u ostvarenju ciljeva održivog razvoja Ujedinjenih naroda.

(10) Komisija je provela detaljno preispitivanje za Mađarsku na temelju članka 5. Uredbe (EU) br. 1176/2011. Glavni zaključci službi Komisije o ocjeni makroekonomskih slabosti za Mađarsku za potrebe te uredbe objavljeni su u travnju 2024. Komisija je 19. lipnja 2024. zaključila da u Mađarskoj postoje makroekonomske neravnoteže. U Mađarskoj su osobito prisutne slabosti koje se odnose na cjenovne pritiske i potrebe za vanjskim financiranjem i potrebe države za financiranjem, koje su i dalje relevantne, iako je poboljšano vanjsko okruženje umanjilo neke kratkoročne rizike. Veliki deficit tekućeg računa zatvoren je 2023. jer se domaća potražnja u Mađarskoj smanjila uslijed recesije te zbog nižih cijena energije. Ti su čimbenici, uz strožu monetarnu politiku, doprinijeli smanjenju vrlo visoke stope inflacije. Međutim, temeljna inflacija ostala je među najvišima u Uniji, a jedinični troškovi rada nastavili su snažno rasti i vršiti pritisak na konkurentnost. Očekuje se da će s oporavkom domaće potražnje tekući račun 2024. ponovno zabilježiti blagi deficit, a gospodarstvo i njegovo vanjsko financiranje i dalje biti izloženi kretanjima cijena energije i premija rizika. U 2023. usporen je rast cijena stambenih nekretnina te se smanjila precijenjenost u kontekstu viših kamatnih stopa. Veliki proračunski deficit i dalje je prisutan zbog ekspanzivnih politika prethodnih godina i rasta koji je bio slabiji od očekivanog 2023. Predviđa se da će se deficit donekle smanjiti, ali će i dalje ostati visok te nastaviti poticati inflaciju i doprinositi povećanim potrebama vanjskog financiranja. Očekuje se da će udio državnog duga u BDP-u i kamatno opterećenje ostati visoki. Napredak u provedbi mjera politike bio je ograničen u svim područjima, posebno kad je riječ o fiskalnim i strukturnim politikama, što je doprinosi postojanosti utvrđenih slabosti. Fiskalna prilagodba doprinijela bi smanjenju temeljne inflacije i jačanju vanjske pozicije te ograničavanju rasta državnog duga, a pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita trebalo bi podržati tu prilagodbu. Očekuje se da bi pravodobna i djelotvorna provedba plana za oporavak

([9]) ST 15447/22 INIT i ST 15447/22 ADD 1.
([10]) Provedbena odluka Vijeća od 8. prosinca 2023. o izmjeni Provedbene odluke od 15. prosinca 2022. o odobrenju ocjene plana za oporavak i otpornost Mađarske (ST 15964/1/23 REV 1 i ST 15964/23 ADD 1).
([11]) Uredba Vijeća (EZ) br. 1466/97 od 7. srpnja 1997. o jačanju nadzora stanja proračuna i nadzora i koordinacije ekonomskih politika (SL L 209, 2.8.1997., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

i otpornost, uz ukidanje štetnih intervencija na tržištu i provedbu reformi koje podupiru fiskalnu konsolidaciju, pomogla u smanjenju slabosti.

(11) Prema podacima koje je potvrdio Eurostat, deficit opće države u Mađarskoj povećao se sa 6,2 % BDP-a u 2022. na 6,7 % BDP-a u 2023., dok je dug opće države pao sa 74,1 % BDP-a krajem 2022. na 73,5 % BDP-a krajem 2023. Kako je najavila u komunikaciji od 8. ožujka 2023. naslovljenoj „Smjernice za fiskalnu politiku za 2024.", Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. poduzima prvi korak za pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu, u skladu s postojećim pravnim odredbama. Komisija je 19. lipnja 2024. objavila izvješće na temelju članka 126. stavka 3. Ugovora. U tom je izvješću ocijenjeno proračunsko stanje Mađarske jer je njezin deficit opće države 2023. premašio referentnu vrijednost od 3 % BDP-a utvrđenu Ugovorom. Uzimajući u obzir tu ocjenu i nakon razmatranja mišljenja Gospodarskog i financijskog odbora danog u skladu s člankom 126. stavkom 4. Ugovora, u izvješću se zaključuje da Komisija u srpnju 2024. namjerava predložiti pokretanje postupka u slučaju prekomjernog deficita za Mađarsku tako što će Vijeću predložiti da donese odluku na temelju članka 126. stavka 6. Ugovora o postojanju prekomjernog deficita u Mađarskoj.

(12) Vijeće je 12. srpnja 2022. preporučilo ([12]) da Mađarska poduzme djelovanja kojima je cilj osigurati da rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bude u skladu s općim neutralnim smjerom fiskalne politike, uzimajući u obzir stalnu privremenu i ciljanu potporu kućanstvima i poduzećima koja su najosjetljivija na povećanje cijena energije i osobama koje bježe iz Ukrajine. Vijeće je istodobno preporučilo Mađarskoj da se pripremi za prilagodbu postojeće potrošnje u skladu s razvojem situacije. Preporučilo je Mađarskoj i da poveća javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost uzimajući u obzir inicijativu REPowerEU, među ostalim iskorištavanjem sredstava iz Mehanizma i drugih fondova Unije. Prema Komisijinim procjenama smjer fiskalne politike ([13]) bio je u 2023. kontrakcijski, za 4,7 % BDP-a, u kontekstu visoke inflacije. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država (bez diskrecijskih mjera na strani prihoda) imao je u 2023. kontrakcijski učinak od 1,7 % BDP-a na smjer fiskalne politike. Rast primarnih tekućih rashoda koje financira država u 2023. bio je u skladu s Preporukom Vijeća od 12. srpnja 2022. Međutim, važno je napomenuti da je to velikim dijelom posljedica visokih razina neto rashoda u 2022. u odnosu na 2023., uključujući nenamjenske rashode u nekim područjima, koji su doprinijeli makroekonomskim neravnotežama, a financirani su neočekivanom dobiti i sektorskim porezima koje su plaćala uglavnom poduzeća u energetskom, financijskom i maloprodajnom sektoru. Ulaganja koja financira država u 2023. iznosila su 4,6 % BDP-a, što je povećanje od 0,2 postotna boda u odnosu na 2022. Mađarska je financirala javna ulaganja u zelenu i digitalnu tranziciju te energetsku sigurnost, uključujući poboljšanje energetske učinkovitosti i digitalizaciju zdravstva i obrazovanja. Mađarska još nije podnijela zahtjev za plaćanje iz Mehanizma.

(13) U Programu konvergencije za 2024. u makroekonomskom scenariju na kojem se temelje proračunske projekcije predviđa se rast realnog BDP-a od 2,5 % u 2024. i od 4,1 % u 2025. te da će inflacija mjerena harmoniziranim indeksom potrošačkih cijena (HIPC) iznositi 4,2 % u 2024. i 3,6 % u 2025. Očekuje se da će se deficit opće države smanjiti na 4,5 % BDP-a u 2024. i 3,7 % BDP-a u 2025. te da će se udio duga opće države u BDP-u smanjiti na 73,2 % do kraja 2024. i na 72,1 % do kraja 2025. Nakon 2025. predviđa se postupno smanjenje deficita opće države na 2,9 % BDP-a u 2026., na 2,4 % u 2027. i na 1,9 % BDP-a u 2028. Stoga se planira da će se saldo opće države 2026. spustiti ispod referentne vrijednosti od 3 % BDP-a utvrđene Ugovorom. Osim toga, nakon 2025. predviđa se i postupno smanjenje udjela duga opće države u BDP-u na 68,8 % u 2026., na 66,0 % u 2027. i na 62,8 % BDP-a u 2028.

(14) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će se realni BDP povećati za 2,4 % u 2024. i za 3,5 % u 2025. te da će inflacija mjerena HIPC-om iznositi 4,1 % u 2024. i 3,7 % u 2025.

([12]) Preporuka Vijeća od 12. srpnja 2022. o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2022. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2022. (SL C 334, 1.9.2022., str. 136.).

([13]) Smjer fiskalne politike definira se kao godišnja promjena odnosnog stanja proračuna opće države. Cilj mu je procijeniti ekonomski impuls koji proizlazi iz fiskalnih politika, onih koje financira država i onih koje se financiraju iz proračuna Unije. Smjer fiskalne politike mjeri se kao razlika između i. srednjoročnog potencijalnog rasta i ii. promjene primarnih rashoda bez diskrecijskih mjera na strani prihoda (i isključujući privremene hitne mjere uvedene zbog krize uzrokovane bolešću COVID-19) te uključujući rashode koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije.

(15) U Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 5,4 % BDP-a u 2024. i povećanje udjela duga opće države u BDP-u na 74,3 % do kraja 2024. Smanjenje deficita u 2024. uglavnom je odraz postupnog oporavka poreznih prihoda, niže potrošnje na subvencije komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva i smanjenja javnih ulaganja. Povećanje udjela duga u BDP-u potaknuto je visokim ukupnim deficitom, nižim rastom nominalnog BDP-a i dodatnim transakcijama koje su utjecale na rast duga, kao što je očekivano preuzimanje zračne luke u Budimpešti od strane subjekata razvrstanih u sektor opće države i provedba financijskih instrumenata uz potporu zajmova u okviru plana REPowerEU. Prema Komisijinim procjenama predviđa se da će u 2024. smjer fiskalne politike biti kontrakcijski, za 1,0 % BDP-a.

(16) Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. očekuje se da će se u 2024. bespovratnom potporom („bespovratna sredstva") iz Mehanizma financirati rashodi u iznosu od 0,8 % BDP-a, u odnosu na 0,3 % BDP-a u 2023. Rashodi financirani bespovratnim sredstvima iz Mehanizma omogućit će visokokvalitetna ulaganja i reforme za povećanje produktivnosti bez izravnog učinka na saldo ili dug opće države Mađarske. Očekuje se da će u 2024. rashodi financirani zajmovima iz Mehanizma iznositi 0,4 % BDP-a, u odnosu na 0,0 % BDP-a u 2023.

(17) Vijeće je 14. srpnja 2023. preporučilo ([14]) da Mađarska osigura razboritu fiskalnu politiku, posebno ograničavanjem nominalnog povećanja neto primarnih rashoda koje financira država ([15]) u 2024. na najviše 4,4 %. Države članice bile su pozvane da pri izvršenju svojih proračuna za 2023. i izradi proračuna za 2024. vode računa o tome da će Komisija na temelju podataka o realizaciji za 2023. Vijeću predložiti pokretanje postupaka u slučaju prekomjernog deficita koji se temelje na deficitu. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će u Mađarskoj u 2024. doći do povećanja neto primarnih rashoda koje financira država za 3,6 %, što je manje od preporučene maksimalne stope rasta. Međutim, neto rashodi u 2023. bili su viši od očekivanih u vrijeme donošenja preporuke (za 1,8 % BDP-a). Da su neto rashodi u 2023. bili jednaki onima koji su se očekivali u trenutku donošenja preporuke, dobivena stopa rasta neto rashoda u 2024. bila bi viša od preporučene stope rasta za 1,5 % BDP-a. Stoga, prema Komisiji, ako se uzme u obzir bazni učinak koji proizlazi iz neto rashoda koji su u 2023. viši od očekivanih, postoji rizik da neto primarni rashodi koje financira država neće biti u potpunosti u skladu s preporukom Vijeća.

(18) Osim toga, Vijeće je preporučilo da Mađarska poduzme djelovanja kojima je cilj u 2023. i 2024. što prije postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore koje su na snazi i ostvarene uštede iskoristiti za smanjenje državnog deficita. Vijeće je dodatno preporučilo da Mađarska, budu li zbog novih povećanja cijena energije potrebne nove mjere potpore ili njihov nastavak, osigura da takve mjere potpore budu usmjerene na ranjiva kućanstva i poduzeća, fiskalno pristupačne te da očuvaju poticaje za smanjenje potrošnje energije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. neto proračunski trošak ([16]) mjera energetske potpore u 2023. procijenjen je na 1,6 % BDP-a, a predviđa se da će u 2024. iznositi 0,9 % te 0,4 % u 2025. Konkretno, pretpostavlja se da će subvencije komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovanje ograničenjem cijena energije za kućanstva ostati na snazi u 2024. i 2025. Ako se u skladu s preporukom Vijeća ostvarene uštede iskoriste za smanjenje državnog deficita, u tim se projekcijama implicira fiskalna prilagodba od 0,6 % BDP-a u 2024., dok će u toj godini neto primarni rashodi koje financira država imati kontrakcijski učinak od 1,9 % BDP-a na smjer fiskalne politike. Komisija ne predviđa da će hitne mjere energetske potpore biti što prije postupno ukinute u 2023. i 2024. Postoji rizik da to neće biti u skladu s preporukom Vijeća. Međutim, predviđa se da će se ostvarene uštede u cijelosti iskoristiti za smanjenje državnog deficita. To je u skladu s preporukom Vijeća. Proračunski trošak hitnih mjera energetske potpore usmjerenih na zaštitu ranjivih kućanstava i poduzeća procjenjuje se na 0,0 % BDP-a u 2024. (0,1 % u 2023.), od čega 0,0 % BDP-a šalje cjenovni signal da se smanji potražnja za energijom i poveća energetska učinkovitost (0,1 % u 2023.).

(19) Osim toga, Vijeće je preporučilo da Mađarska očuva javna ulaganja koja financira država i osigura učinkovitu apsorpciju bespovratnih sredstava iz Mehanizma i sredstava iz drugih fondova Unije, osobito radi promicanja zelene i digitalne tranzicije. Prema Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se da će se javna ulaganja koja financira država smanjiti s 4,6 % BDP-a u 2023. na 4,0 % BDP-a u 2024. To je velikim dijelom posljedica rezova i odgoda u projektima državnih ulaganja koje su nadležna tijela najavila zbog projiciranih visokih razina deficita. Postoji rizik da to neće biti u skladu s preporukom Vijeća. Osim toga, očekuje se da će se javni rashodi koji se financiraju prihodima iz sredstava fondova Unije, uključujući bespovratna sredstva iz Mehanizma, povećati s 0,8 % BDP-a

([14]) Preporuka Vijeća od 14. srpnja 2023. o Nacionalnom programu reformi Mađarske za 2023. i davanje mišljenja Vijeća o Programu konvergencije Mađarske za 2023. (SL C 312, 1.9.2023., str. 155.).

([15]) Taj se učinak mjeri kao promjena primarnih rashoda opće države, bez i. dodatnog proračunskog učinka diskrecijskih mjera na strani prihoda, ii. jednokratnih rashoda, iii. rashoda za cikličnu nezaposlenost i iv. rashoda koji se financiraju bespovratnom potporom (bespovratnim sredstvima) iz Mehanizma i sredstvima iz drugih fondova Unije, u odnosu na srednjoročnu (desetogodišnju) prosječnu stopu potencijalnog rasta nominalnog BDP-a, izraženo kao udio u nominalnom BDP-u.

([16]) Ta vrijednost predstavlja razinu godišnjeg proračunskog troška tih mjera, uključujući prihode i rashode te, ovisno o slučaju, isključujući prihode od poreza na neočekivanu dobit dobavljača energije.

u 2023. na 1,7 % BDP-a u 2024. To je povećanje posljedica predviđenog povećanja apsorpcije sredstava kohezijske politike Unije iz programskog razdoblja 2020. – 2027. i većih rashoda za ulaganja uz potporu iz Mehanizma.

(20) Na temelju mjera politike poznatih na datum zaključenja prognoze i uz pretpostavku nepromijenjenih politika, u Komisijinoj proljetnoj prognozi 2024. predviđa se državni deficit od 4,5 % BDP-a u 2025. Smanjenje deficita u 2025. uglavnom je odraz većih prihoda od PDV-a i poreza na dohodak zbog snažnijeg rasta, daljnjeg smanjenja subvencija komunalnim poduzećima za gubitke uzrokovane ograničenjem cijena energije za kućanstva te nižih rashoda za kamate zbog smanjenih kuponskih isplata na obveznice za stanovništvo povezane s inflacijom. Istodobno se očekuje da će planirano postupno ukidanje privremenog poreza na neočekivanu dobit i sektorskih poreza koji se naplaćuju od 2022., u skladu s njihovim klauzulama o vremenskom ograničenju valjanosti, imati učinak povećanja duga. Predviđa se da će do kraja 2025. doći do blagog smanjenja udjela duga opće države u BDP-u na 73,8 %. Razborita fiskalna politika trebala bi doprinijeti smanjenju temeljne inflacije, koja je znatno iznad prosjeka Unije i koja bi, ako se nastavi, mogla dovesti do gubitaka konkurentnosti, te bi trebala doprinijeti i jačanju vanjskog položaja.

(21) Nedostaci u planiranju i izvršenju proračuna povećali su ekspanzivnu tendenciju fiskalne politike i doprinijeli postojećim makroekonomskim izazovima. Vrlo rano donošenje godišnjih proračuna u razdoblju od 2016. do 2023. smanjilo je pouzdanost makroekonomskih i proračunskih prognoza. Razna pravila o fleksibilnosti proračuna i velike proračunske pričuve omogućili su veću diskrecijsku potrošnju. *Ad hoc* odluke o potrošnji, često donesene na kraju proračunske godine ili u obliku vladinih uredbi tijekom godine bez odgovarajućeg parlamentarnog nadzora i javnog savjetovanja, smanjile su transparentnost proračuna. Nacionalni fiskalni okvir nije rezultirao razboritijim smjerom fiskalne politike zbog nedostataka u strukturi domaćih fiskalnih pravila, a posebno zbog pravila o dugu s procikličkim obilježjima i slabog izvršenja srednjoročnog proračunskog planiranja, dodatno narušenog posebnim odredbama propisa o „stanju opasnosti”. Česte i znatne revizije fiskalnih ciljeva ugrozile su ulogu proračuna kao uporišta za sudionike na tržištu i dovele u pitanje vjerodostojnost srednjoročnih fiskalnih planova. Srednjoročno fiskalno planiranje na temelju višegodišnjih gornjih granica potrošnje, kako je utvrđeno u revidiranim fiskalnim pravilima Unije, moglo bi doprinijeti rješavanju problema ekspanzivne tendencije fiskalne politike. Ograničeni mandat i resursi nacionalnog fiskalnog vijeća i dalje ograničavaju njegovu sposobnost usmjeravanja javne rasprave o fiskalnim pitanjima.

(22) U skladu s člankom 19. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2021/241 i kriterijem 2.2. iz Priloga V. toj uredbi plan za oporavak i otpornost sadržava opsežan skup reformi i ulaganja koji se međusobno nadopunjuju i koje treba provesti do 2026. Očekuje se da će te reforme i ulaganja pomoći da se djelotvorno odgovori na sve ili na znatan dio izazova utvrđenih u relevantnim preporukama za pojedinu zemlju. U tom kratkom roku brz nastavak djelotvorne provedbe plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, ključan je za poticanje dugoročne konkurentnosti Mađarske zelenom i digitalnom tranzicijom, uz istodobno osiguravanje socijalne pravednosti. Kako bi se obveze iz plana za oporavak i otpornost izvršile do kolovoza 2026., ključno je da Mađarska znatno ubrza provedbu reformi i ulaganja, prije svega brzom provedbom potrebnih mjera za zaštitu financijskih interesa Unije. Sustavno uključivanje lokalnih i regionalnih tijela, socijalnih partnera, civilnog društva i drugih relevantnih dionika i dalje je ključno kako bi se osigurala opća odgovornost za uspješnu provedbu plana za oporavak i otpornost.

(23) U okviru preispitivanja programâ kohezijske politike sredinom programskog razdoblja, u skladu s člankom 18. Uredbe (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća ([17]), Mađarska mora do ožujka 2025. preispitati svaki program koji prima potporu iz Europskog fonda za regionalni razvoj (EFRR), Europskog socijalnog fonda plus (ESF +), Kohezijskog fonda i Fonda za pravednu tranziciju (FPT), uzimajući u obzir, među ostalim, izazove utvrđene u preporukama za pojedinu zemlju iz 2024., kao i svoj nacionalni energetski i klimatski plan. To preispitivanje osnova je za konačnu dodjelu financijskih sredstava Unije uključenih u svaki od tih programa. Iako je Mađarska ostvarila napredak u provedbi programâ kohezijske politike i europskog stupa socijalnih prava, izazovi su i dalje prisutni te i dalje postoje znatne socijalne i regionalne razlike između najslabije razvijenih i najrazvijenijih okruga u zemlji i između urbanih i neurbanih područja. Ključno je ubrzati provedbu kohezijske politike i ojačati administrativni kapacitet na podnacionalnoj razini. Prioriteti dogovoreni u programima i dalje su relevantni. Posebno je važno brzo provesti ulaganja u digitalnu i zelenu tranziciju, među ostalim u razvoj osnovnih digitalnih vještina, digitalnu transformaciju poduzeća, uvođenje rješenja za pametne gradove, prirodnih tehnologija

([17]) Uredba (EU) 2021/1060 Europskog parlamenta i Vijeća od 24. lipnja 2021. o utvrđivanju zajedničkih odredaba o Europskom fondu za regionalni razvoj, Europskom socijalnom fondu plus, Kohezijskom fondu, Fondu za pravednu tranziciju i Europskom fondu za pomorstvo, ribarstvo i akvakulturu te financijskih pravila za njih i za Fond za azil, migracije i integraciju, Fond za unutarnju sigurnost i Instrument za financijsku potporu u području upravljanja granicama i vizne politike (SL L 231, 30.6.2021., str. 159., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

i tehnologija s nultom neto stopom emisija i upravljanje vodama, kao i teritorijalne planove za pravednu tranziciju. Mađarska bi također trebala nastaviti raditi na integriranom teritorijalnom razvoju funkcionalnih područja i najslabije razvijenih okruga. Prioritet su i dalje ulaganja u socijalnu uključenost i smanjenje siromaštva, osobito među djecom i u najsiromašnijim okruzima, te sveobuhvatno jačanje osnovnih vještina i poboljšanje pristupa kvalitetnom redovnom obrazovanju i cjeloživotnom učenju. U tom će pogledu ključnu ulogu imaju strukturne reforme obrazovnog sustava, uključujući poboljšanje pristupa kvalitetnom ranom i predškolskom odgoju i obrazovanju, i ciljane mjere za uklanjanje izazova na tržištu rada za ranjive skupine i izgradnju kapaciteta socijalnih partnera. Da bi Mađarska u potpunosti iskoristila sredstva kohezijske politike, potrebno je riješiti otvorena pitanja povezana s uvjetima koji omogućuju provedbu i općim režimom uvjetovanosti.

(24) U okviru preispitivanja programa kohezijske politike u sredini programskog razdoblja trebalo bi posvetiti pozornost potrebi za rješavanje pitanja energetskog siromaštva i međugeneracijskog siromaštva integriranim intervencijama, s posebnim naglaskom na najslabije razvijenim okruzima i općinama, te potrebi za poboljšanim upravljanjem i diferencijacijom strategije pametne specijalizacije. Mađarska bi mogla iskoristiti inicijativu Platforma za strateške tehnologije za Europu uspostavljenu Uredbom (EU) 2024/795 Europskog parlamenta i Vijeća ([18]) za poticanje ulaganja u duboke i digitalne tehnologije (npr. internet stvari, veliki podaci, umjetna inteligencija), čiste tehnologije s učinkovitim iskorištavanjem resursa (npr. energija iz obnovljivih izvora i geotermalna energija) i biotehnologije (lijekovi i medicinski proizvodi) te istodobno ulagati u vještine i kvalifikacije potrebne za zadovoljenje potražnje za radnom snagom u tim sektorima.

(25) Uz gospodarske i socijalne izazove na koje se odgovara planom za oporavak i otpornost i sredstvima iz drugih fondova Unije, Mađarska se suočava i s nekoliko dodatnih izazova povezanih s poslovnim okruženjem, razinom vještina i integracijom skupina u nepovoljnom položaju na tržište rada, socijalnom pomoći i socijalnim dijalogom te ovisnošću o rusim fosilnim gorivima.

(26) Poslovno okruženje nastavilo se pogoršavati, prvenstveno zbog sve većih državnih intervencija u gospodarstvu i čestih *ad hoc* izmjena regulatornog okvira. Mađarska ima slabe rezultate pokazatelja konkurentnosti i regulatorne kvalitete. Ionako velika količina poreza u 2024. dodatno je porasla. Posljednjih se godina povećao broj sektorskih poreza za određene sektore i poduzeća. Ti se porezi prije svega odnose na sektore s velikim udjelom stranog vlasništva (npr. maloprodaja, cement, građevinarstvo i keramički materijali), što je stvorilo nerazmjerno opterećenje za dotična poduzeća i utječe na jedinstveno tržište. Poduzeća se žale na nejednako i proizvoljno postupanje nadležnih tijela pri provedbi administrativnih inspekcija i donošenju odluka o dozvolama. Postoji općenit dojam da se razne državne intervencije koriste kako bi se strane vlasnike prisililo na prodaju poduzeća i tako olakšalo stvaranje favoriziranih nacionalnih prvaka u javnom vlasništvu ili povezanih s vladom. Vlada projekte ulaganja sve češće proglašava projektima od „strateške važnosti za nacionalno gospodarstvo" kako bi ubrzala i pojednostavnila administrativne postupke. Kriteriji koje vlada primjenjuje nisu transparentni i ne mogu se osporiti na sudu. Vlada i dalje koristi svoju ovlast za izuzimanje određenih transakcija od kontrole koncentracija. Kriteriji za ta izuzeća nisu transparentni i ne postoji službeni postupak za njihovo osporavanje. Vlada osim toga i dalje obilato koristi ovlasti za izdavanje hitnih dekreta na temelju propisa o „stanju opasnosti". Čini se da mnogi od tih dekreta nisu povezani s kriznom situacijom na koju se pozivaju, što narušava pravnu sigurnost i ometa normalno poslovanje.

(27) Unatoč određenim relevantnim inicijativama i visokoj ukupnoj stopi zaposlenosti, neke skupine u nepovoljnom položaju, kao što su niskoobrazovane osobe, Romi i osobe s invaliditetom, i dalje se suočavaju s preprekama u pristupu usavršavanju i ulasku na tržište rada. Iste te skupine u nepovoljnom položaju u školi često postižu slabe rezultate u osnovnim vještinama, rano napuštaju školovanje, postaju nezaposleni ili neaktivni te rijetko sudjeluju u visokom obrazovanju. Nejednakosti su ukorijenjene u ustroju obrazovnog sustava, za koji je karakteristična velika koncentracija učenika u nepovoljnom socioekonomskom položaju u određenim školama. U razdoblju od 2014. do 2022. znatna sredstva kohezijske politike Unije dodijeljena su za sprečavanje ranog napuštanja školovanja i provedbu aktivnih mjera tržišta rada. Iako se u tom razdoblju stopa zaposlenosti niskokvalificiranih radnika i Roma znatno povećala, i dalje je znatno niža od ukupne stope zaposlenosti. Razlika u zaposlenosti zbog invaliditeta i dalje je znatno iznad prosjeka Unije. Više sektora suočava se s problemom manjka vještina, što mađarskom gospodarstvu otežava prelazak na model rasta visoke dodane vrijednosti. Udio osoba sa završenim tercijarnim obrazovanjem jedan je od najnižih u Uniji, zbog čega je teško zadovoljiti sve veću potražnju za visokokvalificiranom radnom snagom. Kratko razdoblje primanja naknada za nezaposlenost otežava sudjelovanje u prekvalifikaciji i usavršavanju kao

([18]) Uredba (EU) 2024/795 Europskog parlamenta i Vijeća od 29. veljače 2024. o uspostavi Platforme za strateške tehnologije za Europu (STEP) i o izmjeni Direktive 2003/87/EZ i uredaba (EU) 2021/1058, (EU) 2021/1056, (EU) 2021/1057, (EU) br. 1303/2013, (EU) br. 223/2014, (EU) 2021/1060, (EU) 2021/523, (EU) 2021/695, (EU) 2021/697 i (EU) 2021/241 (SL L, 2024/795, 29.2.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

i pronalaženje radnih mjesta bolje prilagođenih vještinama tražitelja posla, što bi moglo poboljšati produktivnost i konkurentnost. Iako se posljednjih godina znatno povećao broj stranih radnika, to povećanje možda nije u potpunosti u skladu s potrebama sektora koji se suočavaju s nedostatkom vještina i radne snage.

(28) U zadnjih deset godina pokazatelji siromaštva znatno su se poboljšali, u skladu s povećanjem stope zaposlenosti. Međutim, stopa teške materijalne i socijalne oskudice i dalje je među najvišima u Uniji, a među djecom i Romima te u udaljenim područjima dodatno se pogoršala. Učinak socijalnih transfera na smanjenje siromaštva posljednjih je godina oslabio, iako je i dalje usporediv s drugim državama članicama. Unatoč gospodarskom okruženju visoke inflacije, neke socijalne naknade, kao što su minimalni dohodak, obiteljske naknade i obiteljske porezne olakšice, nominalno su ostale nepromijenjene. Primjerenost minimalnog dohotka i naknada za nezaposlenost među najnižima je u Uniji. Visoko ukupno porezno opterećenje malih plaća i velika uloga poreza na dodanu vrijednost imaju nerazmjeran učinak na skupine s niskim dohotkom u kontekstu neprogresivnog, paušalnog oporezivanja osobnog dohotka. Zbog inflacije, rasta cijena energije i stanovanja te nedostatka ciljanih mjera potpore povećao se i udio osoba koje više od 40 % dohotka kućanstva izdvajaju za troškove stanovanja. Rješavanjem tih izazova doprinijelo bi se i podupiranju uzlazne socijalne konvergencije, u skladu s drugom fazom Komisijine analize na temelju značajki okvira za socijalnu konvergenciju, koja je kao pilot-projekt provedena 2024. U skladu s člankom 3. stavkom 3. točkom (b) Uredbe (EU) 2024/1263 europski semestar mora uključivati nadzor provedbe smjernica za zapošljavanje koji provodi Komisija, među ostalim putem okvira za utvrđivanje rizika za socijalnu konvergenciju.

(29) Unatoč određenim poboljšanjima, socijalni dijalog i dalje je slab i fragmentiran. Trostrani forum u privatnom sektoru, koji uključuje vladu, sindikate i udruge poslodavaca, nema velike mogućnosti utjecati na vladine planove ili ih promijeniti. Ograničen socijalni dijalog zaposlenike stavlja u nepovoljan položaj, među ostalim u pregovorima o plaćama, posebno u javnom sektoru. Određivanjem posebnog radnog statusa određenih skupina javnih službenika oslabljena je njihova sposobnost da brane svoje kolektivne interese. U nekim takvim slučajevima kolektivni ugovori postali su ništavi i o njima se moralo ponovno pregovarati. Prava radnika postupno su oslabljena mjerama kao što su ograničenje prava nastavnika na štrajk i ukidanje kolektivnog pregovaranja u zdravstvenom sektoru. Novo zakonodavstvo o ubiranju članarina u sindikatima javnog sektora moglo bi dodatno narušiti reprezentativnost sindikata. Relevantni forumi u javnom sektoru održali su samo jedan sastanak u 2023.

(30) Mađarska se i dalje u velikoj mjeri oslanja na fosilna goriva, a njezini napori za povećanje energetske sigurnosti smanjenjem ovisnosti o ruskom uvozu sporo napreduju. Udio obnovljivih izvora energije u Mađarskoj 2023. iznosio je 25,7 %, što je 18 postotnih bodova manje od prosjeka Unije. Udio uvoza ruske sirove nafte i plina iznosio je 64 % u 2021. i 75 % u 2023. Na naftu i plin otpadaju dvije trećine potrošnje energije. Mađarska je pri samom vrhu Unije po iznosu subvencija za fosilna goriva kao udjelu u BDP-u zbog subvencioniranih cijena energije za kućanstva.

(31) Uzimajući u obzir detaljno preispitivanje koje je provela Komisija i zaključke o postojanju neravnoteža, preporuke na temelju članka 6. Uredbe (EU) br. 1176/2011 navedene su u preporukama br. 1., 3. i 4. Politikama iz preporuka br. 1. i 4. doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s potrebama vanjskog financiranja i potrebama države za financiranjem te cjenovnim pritiscima. Politikama iz preporuke br. 3. doprinosi se uklanjanju slabosti povezanih s cjenovnim pritiscima,

PREPORUČUJE da Mađarska u 2024. i 2025. poduzme djelovanja kojima je cilj:

1. Pravodobno dostaviti srednjoročni fiskalno-strukturni plan. U skladu sa zahtjevima reformiranog Pakta o stabilnosti i rastu, u 2025. ograničiti rast neto rashoda ([19]) na stopu koja je među ostalim u skladu s uvjerljivim smanjivanjem duga opće države u srednjoročnom razdoblju i smanjenjem deficita opće države prema referentnoj vrijednosti od 3 % BDP-a utvrđenoj Ugovorom. Postupno ukinuti hitne mjere energetske potpore prije sezone grijanja 2024./2025. Učinkovito koordinirati i jasno razgraničiti makroekonomske politike kako bi se osigurala fiskalna i vanjska održivost. Postupno ukinuti preostala ograničenja cijena i kamatnih stopa kako bi se smanjili narušavajući učinci i olakšala neometana transmisija monetarne politike. Mjere potpore u stambenom sektoru usmjeriti na kućanstva s niskim dohotkom. Ojačati

([19]) U skladu s člankom 2. točkom 2. Uredbe (EU) 2024/1263 „neto rashodi” znači državni rashodi bez rashoda za kamate, diskrecijskih mjera na strani prihoda, rashoda za programe Unije koji su u cijelosti pokriveni prihodima iz fondova Unije, nacionalnih rashoda za sufinanciranje programa koji se financiraju sredstvima Unije, cikličkih elemenata rashoda za naknade za nezaposlenost te jednokratnih i drugih privremenih mjera.

srednjoročni proračunski okvir, uskladiti pripremu godišnjih proračuna s proračunskom godinom i ograničiti diskrecijsko pravo u izvršenju godišnjih proračuna.

2. S obzirom na dugotrajna kašnjenja, znatno ubrzati provedbu programa kohezijske politike i plana za oporavak i otpornost, uključujući poglavlje o planu REPowerEU, i osigurati završetak reformi i ulaganja do kolovoza 2026. brzom provedbom potrebnih mjera za zaštitu financijskih interesa Unije i rješavanjem otvorenih pitanja u pogledu uvjeta koji omogućuju provedbu. U okviru preispitivanja programa kohezijske politike u sredini programskog razdoblja i dalje se baviti dogovorenim prioritetima te poduzeti mjere za smanjenje siromaštva, posebno mjere usmjerene na energetsko siromaštvo i najslabije razvijene okruge i općine, te poboljšati strategiju pametne specijalizacije, uzimajući u obzir mogućnosti koje pruža inicijativa Platforma za strateške tehnologije za Europu za poboljšanje konkurentnosti.

3. Poboljšati regulatorni okvir i ojačati tržišno natjecanje na tržištima proizvoda i usluga izbjegavanjem proizvoljnih administrativnih intervencija i selektivne upotrebe prilagođenih propisa koji pojedinim poduzećima osiguravaju neprimjerene prednosti ili ih stavljaju u nepovoljan položaj, sustavnom primjenom kontrole tržišnog natjecanja na poslovne transakcije te ograničenjem upotrebe hitnih mjera isključivo na situacije u kojima su nužne, u skladu s načelima jedinstvenog tržišta i vladavine prava. Poboljšati primjerenost socijalne pomoći i naknada za nezaposlenost. Poboljšati razine stečenog obrazovanja i pristup djelotvornim aktivnim mjerama tržišta rada, posebno mogućnostima usavršavanja i prekvalifikacije za skupine u najnepovoljnijem položaju, i osigurati djelotvoran socijalni dijalog.

4. Smanjiti ukupnu ovisnost o fosilnim gorivima, ubrzati diversifikaciju opskrbe plinom u korist neruskih izvora i poduzeti korake za postupno ukidanje subvencija za fosilna goriva.

Sastavljeno u Luxembourgu 21. listopada 2024.

Za Vijeće

Predsjednik

NAGY I.